

SINGLE

Strand

A1 Strand

B1 Referein voor...

Producer: Tony Vos

Producer: Joop Timmer

Strand

Locatie: Phonogram studio, Honingstraat, Hilversum

Opname: 14 mei 1964

Releasedatum: 6 juli 1964

Producer: Tony Vos

Technicus: Joop Timmer

Auteurs: Boudewijn de Groot, Lennaert Nijgh

Decca AT 10 076 (7" / kant A) 2'27"

Donderdag 14 mei 1964. Die datum zit verankerd in Boudewijns geheugen als de dag waarop zijn carrière begon. Voor het eerst in zijn leven stapt hij een opnamestudio binnen. 'Het was nog zo'n ouderwetse studio met een mengtafel waar de galm bijvoorbeeld werd geregeld door hendels die in verbinding stonden met galmplaten in de kelder eronder', vertelt Boudewijn. 'Vanuit de regie keek je neer op de grote Studio 1, waar ik mijn eerste liedjes zong, mezelf tegelijkertijd begeleidend op Spaanse gitaar. Achter in de studio stonden een klavecimbel, een Hammondorgel, een celesta, een harmonium, een vibrafoon en een marimba, allemaal instrumenten die ik nog nooit van dichtbij had gezien en die ik later veelvuldig zou gebruiken.'

In de hoestekst achter op de single staat een verhaal over de ontdekking van het nieuwe talent: 'Stadgenoot en vriend Lennaert Nijgh (19) gaf Boudewijn hoofdrollen in zijn geheel zelfgemaakte acht millimeter speelfilms. In één daarvan, *Feestje bouwen*, zong Boudewijn een tweetal eigen liedjes. En die films en liedjes zijn eigenlijk de aanleiding geworden tot het ontstaan van deze plaat. Want op een vertoningsavondje bij kennissen kwam puur toevallig ook scenarioschrijver en nieuwslezer Ed Lautenslager binnen lopen. Hij hoorde er iets in en raadde het tweetal aan er eens echt serieus voor te gaan zitten en een paar oorspronkelijke liedjes te schrijven.'

Cabaretkroniek, 13 september 1964. Boudewijn treedt op in het tv-programma van Wim Ibo, die in de uitzending (links onder) ook Lennaert interviewt.

Strand is het eerste lied dat Boudewijn en Lennaert samen schrijven. In tegenstelling tot bijna al hun andere nummers, schrijft Boudewijn eerst de melodie en wacht Lennaert vervolgens de moeilijke taak om het uptempo gefluit van Boudewijn in te vullen met rake zinnestjes. Boudewijn: 'Op zo'n melodie moest natuurlijk een vrolijke tekst komen. Omdat we in die tijd 's zomers bijna iedere dag op het strand waren met onze vriendengroep, denk ik dat dat het eerste was waaraan Lennaert dacht. We hadden het daar in Zandvoort altijd ontzettend leuk. Een gezellige vriendenclub van een man of tien, wat meisjes erbij, transistorradio afgestemd op Veronica. Met 's avonds inderdaad ook jongens die stiekem in de auto van hun vader reden en grote feesten op het strand en de politie die er soms een paar mee naar de cel nam om af te koelen. Dat was toen onze wereld, nog heel braaf en onschuldig allemaal, wat ook te horen is in de tekst. Maar logisch dus dat dat het onderwerp werd.'

Buiten de studio is op 14 mei 1964 de lucht helder en het weer prachtig. Binnen heeft de technicus om wat sfeer te creëren het licht gedimd. Daardoor zingt Boudewijn zijn eerste liedjes in een soort schemerduister. Gedwee volgt De Groot de aanwijzingen van de mannen in de regiekamer op. De opname is simpel: alleen zijn stem en zijn akoestische gitaar, tegelijk opgenomen. 'Ik kan me niet meer herinneren hoeveel takes we nodig hadden, maar ik denk niet meer dan twee of drie. Ik vond het allemaal wel spannend, maar was niet superzenuwachtig. Het ging eigenlijk vanzelf', herinnert hij zich nog. De tekst staat tijdens de opname uitgetikt op een lessenaar vóór hem op papier, wat

rust geeft. Vooraf heeft hij zich ook geen buitengewone zorgen over de opname gemaakt. 'Ik had natuurlijk thuis uitgebreid zitten oefenen en zo moeilijk is *Strand* nou ook weer niet te spelen. Qua akkoorden stelt het niet veel voor, de enige moeilijkheid is dat je vanwege het hoge tempo goed moet articuleren.'

Wat verder opvalt, is hoe keurig alles klinkt en vooral hoe netjes tussen de lijntjes hij zingt. 'Dat is trouwens iets wat ik heel lang heb volgehouden. Afwijken van wat ik oorspronkelijk had gecomponeerd en hoe ik het toen zong heb ik heel lang niet gedurfd. Als ik 's iets probeerde, raakte ik meestal meteen mijn concentratie en de tekst kwijt. Erg lastig.'

Referein voor...

Locatie: Phonogram studio, Hilversum

Opname: 14 mei 1964

Releasedatum: 6 juli 1964

Producer: Tony Vos

Technicus: Joop Timmer

Auteurs: Boudewijn de Groot, Lennaert Nijgh

Decca AT 10 076 (7" / kant B) 2'30"

'Ik wil mooie liedjes zingen', antwoordt Boudewijn als ze hem bij Phonogram vragen naar zijn muzikale ambitie.

Tony Vos laat Boudewijn voorzingen wat er naast *Strand* nog meer op zijn repertoire staat. Liedjes van Jacques Brel, George Brassens en Jaap Fischer. De producer kiest uiteindelijk voor de eigen nummers. *Referein voor...* belandt als B-kant op de eerste single. Lennaert schrijft het over een meisje dat lid is van de Kon. Roei- en Zeilvereniging Het Spaarne. Hij heeft een oogje op haar, maar zij is meer bezig met roeien en de roeiclub dan met Lennaert en de liefde.

Boudewijn, lachend: 'Lennaert had altijd meisjes die niets van hem moesten hebben. Tegelijkertijd herkende ik veel in die tekst. Dit soort ongrijpbare meisjes, daar gingen wij mee om. Die hoorden bij onze habitat. Heel erg Heemsteeds, Aerdenhouts, Bloemendaals. Lennaert had het goed onder woorden gebracht. Dus vond ik er niks mis mee en zong ik het.' Boudewijn zingt het lied ook in het Heemsteeds-Aerdenhouts-Bloemendaals; bekakter en studentikozer dan op deze en de andere vijf ep-opnamen zal hij nooit meer klinken.

Met dit referein geeft Lennaert voor het eerst blijk van zijn liefde voor klassieke dichtvormen als ballades, sonnetten en rondelen. Een referein bestaat uit twee kwatrijnen waarbij het rijm elkaar in het midden tegenkomt. Net als roemruchte voorgangers in de Gouden Eeuw hebben Lennaerts teksten soms een stockregel (steeds dezelfde regel aan het einde van het couplet):

*Ach lieve Heer, dat heb je nou
met zo'n vervloekt sportieve vrouw*

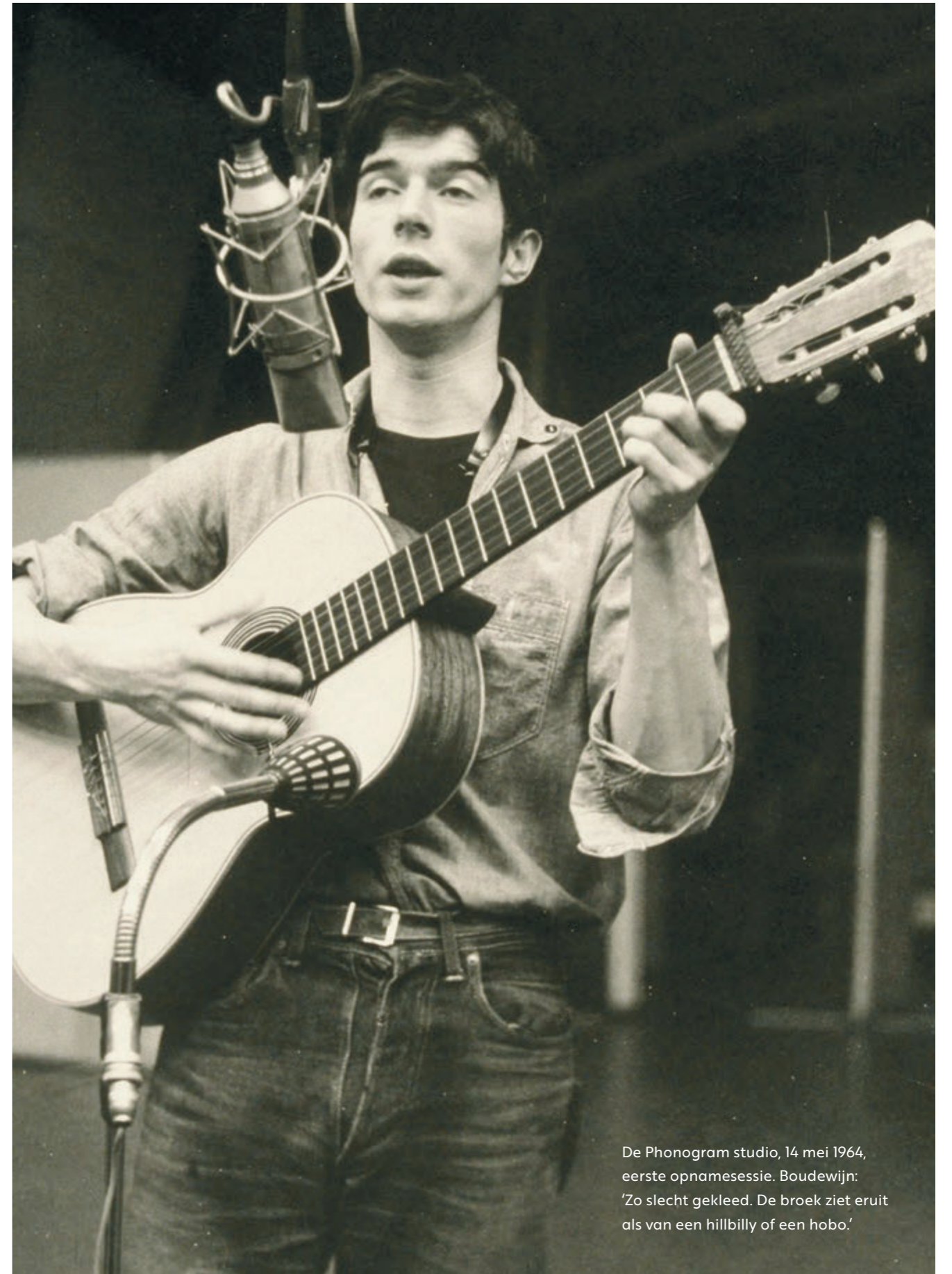
Of een envooi (laatste couplet opgedragen aan een Prince, vaak de beschermheer van de rederijkerskamer waarin vroeger de dichtkunst bedreven werd):

*Prince Amor hoog verheven,
Wat moet ik met die meid?
Het vergalt mijn hele leven
tot in der eeuwigheid*

De vier nummers die Boudewijn tijdens zijn eerste sessie opneemt, worden tot zijn verrassing na afloop direct goed genoeg bevonden om op plaat uit te brengen. 'Die eerste twee singles waren voor mijn gevoel eigenlijk proefopnamen die plotseling uitgebracht werden', zegt hij. 'Er hoefde verder niets meer aan te gebeuren. Ze vonden het al mooi zoals het was. Puur.'

'Nou, het mocht ook vooral niet te veel kosten', nuanceert Tony Vos desgevraagd in het laatste interview voor zijn overlijden in 2020, 'want Boudewijns demo-bandje was in een marketingvergadering gedraaid, en toen zei het merendeel van de aanwezigen: moeten we niet doen. Ze vonden het te veel op Jaap Fischer, toen een populaire artiest onder jongeren, lijken. Boudewijn werd eigenlijk weggestemd. Toen ben ik daar voor hem in de bres gesprongen en heb ik tóch doorgezet. Ik vond hem anders dan Fischer en het viel mij op dat wat hij maakte muzikaal erg aangenaam klonk.'

Jaap Fischer is eigenlijk vooral bij scholieren op hogere opleidingen en studenten bekend. Hij weigert ook interviews te geven. 'Misschien zagen ze bij de platenmaatschappij een iets toegankelijker artiest in mij', denkt Boudewijn. 'Iemand die meer respons zou vinden bij de jeugd van toen. Het Nederlandstalige lied was toen Rob de Nijs, Willeke Alberti en Anneke Grönloh. Tussen hen en Jaap Fischer lag een gapend gat.' ●

De Phonogram studio, 14 mei 1964, eerste opnamesessie. Boudewijn: 'Zo slecht gekleed. De broek ziet eruit als van een hillbilly of een hobo.'

SINGLE

Élégie Prénatale

A1 **Élégie Prénatale**

B1 **Sexuele voorlichting (kinderliedje)**

Producer: Tony Vos

Technicus: Joop Timmer

Élégie prénatale

Locatie: Phonogram studio, Hilversum

Opname: 14 mei 1964

Releasedatum: 20 juli 1964

Producer: Tony Vos

Technicus: Joop Timmer

Auteurs: Boudewijn de Groot, Lennaert Nijgh

Decca AT 10 077 (7" / kant A) 2'03"

De tekst is gewaagd, zo halverwege de jaren zestig. Van seks vóór het huwelijk en ongehuwde moeders moet de samenleving niets hebben, zeker de ouderen niet. Meisjes die ongewenst zwanger raken, doen er goed aan zo snel mogelijk te trouwen met de 'dader'. Anders ben je als jonge ouders de rest van je leven een schande voor de omgeving en je familie.

Nieuwe Oogst, 22 juli 1964, na de middag-repetitie voor zijn televisiedebuut.

Een verre achterneef die zoiets overkomt, zet Lennaert op het spoor van het onderwerp voor dit liedje. *Élégie* betekent klaaglied en stamt uit de Griekse oudheid waar *élégies* gebruikt werden bij tragische gebeurtenissen. Het daaropvolgende Franse woord *prénatale* haalt Lennaert van de gevel van het Haarlemse filiaal van de gelijknamige winkelketen.

Wat Lennaert tijdens het schrijven nog niet weet, is dat Boudewijn zich op dat moment stomtoevallig in dezelfde situatie bevindt. Boudewijn is op een feestje in Amsterdam Anneke Versteeg – leerlinge op de balletacademie Scapino – tegengekomen. Zij raakt van hem in verwachting en ze zullen spoedig trouwen. Boudewijn: 'Zoals Lennaert het in het lied beschrijft, heb ik zelf de situatie toen niet ervaren. Mijn ouders en mijn schoonouders deden er vrij laconiek over. Ik was ook bijna 20. Er werd niet zo geschokt op gereageerd als in de tekst van Lennaert.'

Maar erover zingen op televisie, is wat anders. Dat wekt wrevel. Op 22 juli 1964 maakt Boudewijn zijn televisiedebuut in *Nieuwe Oogst*, een populaire televisietalentenjacht. Hij zingt er *Élégie prénatale*. Een vakjury met muziekjournalist Skip Voogd, muzikant Cor Lemaire, Karel Prior (hoofd amusement AVRO) en zangpedagoge Bep Ogterop draagt hem voor als winnaar, maar het is de publieksjury die uiteindelijk de doorslag geeft. En het kijkerspubliek roept de eveneens op tv debuterende André van Duin uit tot winnaar. Zijn grappige, onschuldige bandparodie ligt minder gevoelig in den lande dan het controversiële lied over 'moeten' trouwen.

Sexuele voorlichting

Locatie: Phonogram studio, Hilversum

Opname: 14 mei 1964

Releasedatum: 20 juli 1964

Producer: Tony Vos

Technicus: Joop Timmer

Auteurs: Boudewijn de Groot, Lennaert Nijgh

Decca AT 10 077 (7" / kant B) 1'31"

Net begonnen met liedjes schrijven en exact vier nummers klaar hebben voor de eerste sessie. 'We hadden niks anders', zegt Boudewijn over dit lied. Van alle liedjes uit de begintijd komt deze het meeste in de buurt van wat student/zanger Jaap Fischer op hetzelfde moment doet.

De tekstideeën achter *Sexuele voorlichting* zijn volgens Boudewijn nog niet eens zo slecht. 'Het verschil tussen hoe een dominee, pastoor en humanist toen over seksuele voorlichting praatten, was op zich best een goed onderwerp. Maar zoals Lennaert het verwoord heeft, is het allemaal wat truttig. En de melodie is zelfs nog truttiger dan de tekst. Maar ik zat helemaal vast in die chanson-traditie toen. Zo keurig netjes en voorzichtig, zonder verdere ambitie en vooral durf. Ik had te weinig geloof in mezelf als muzikant, mislukte gitaarlessen gehad, te weinig drive om zelf akkoorden uit te zoeken.'

Spelen in bijvoorbeeld een band is nooit bij Boudewijn opgekomen. 'Ik vond mezelf daarvoor niet goed genoeg gitaarspelen', zegt hij. 'Plus, ik wilde per se artistiek zijn, net als Lennaert. Die beatmuziek, tja, was niet onze muziek. Ik had ook niet de muzikale drive om gitarist of zanger te worden of me bezig te houden met de muziek van de jeugd van die tijd. Zo zat ik niet in elkaar op dat moment. Ik dacht: ik zie wel wat er gebeurt.' ●

Wie anno 1964 op tv verschijnt, is bijna op slag een beroemdheid. Boudewijn merkt het wanneer hij, om zijn vrouw en gezin te onderhouden, een baantje neemt in het magazijn van de Bijenkorf in Amsterdam: 'Het hielp natuurlijk wel dat ik op tv was geweest. Dat maakte het allemaal wat makkelijker om in zo'n nieuwe omgeving geaccepteerd te worden. Ik moest in het magazijn, afdeling Gerozilver, de schappen vullen... zilveren juskommetjes, kandelaars en suikerpotjes en zo. Ik weet nog dat ik daar de eerste dag boven op een ladder stond om dozen in die schappen te zetten. Twee van die meisjes kwamen naar me toe omdat ze iets moesten hebben en toen ik naar beneden keek, zei die ene: "Hé, jou ken ik! Jij was op de televisie!" Toen was ik net in *Nieuwe Oogst* geweest. Dat ging daarna als een lopend vuurtje door de Bijenkorf. Dus vanaf toen werd ik overal liefdevol door de verkoopsters behandeld en zo. Bekend zijn is soms leuk en soms niet. Maar op zo'n moment maakt het je leven dan net even wat aangenamer.'

Boudewijn maakt vanaf de start van zijn carrière iets merkwaardigs mee: aan menig tekst uit zijn oeuvre hangt in zijn hoofd een hele specifieke locatie. De eerste regel van *Élégie prénatale* luidt: *Ik sta te dromen op de brug*. 'Heel gek, maar dat is voor mij de brug over de Herengracht bij het Thorbeckeplein. Toen ik die tekst voor het eerst las, kwam onmiddellijk die brug in mijn hoofd op en het is altijd zo gebleven dat ik die meteen voor me zie bij dit nummer. Vraag me niet waarom, want de tekst van Lennaert geeft geen enkele indicatie over welke brug het gaat. Maar zo werkt dat dus bij mij. Zo'n locatie-associatie heb ik met heel veel liedjes. Ik zou een plattegrond kunnen maken van mijn oeuvre. Vaak zijn het ook plekken die ik goed ken.' ●